

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . . 20 кор
на пів року . . . . 10 кор
на чверть року . . . . 5 кор
на місяць . . . . 1.70 кор

За границею

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских св'ят о 5½ год. пополудни.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гансманна.

Рукониси звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламціі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подляк і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Пересиленє у Франції.

(X) Минувшої суботи відбув ся в парискім парламенті завзятий бій, котрий підорвав зовсім вєтвованє міністерства Комба. Вправді в голосованях осягнуло правительство більшість 14, відтак 8, а на останку 6 голосів, але сі числа показують щораз спадаюче змаганє, а до того не треба забувати, що міністри також голосували. Міністер-президент Комб вдоволяв ся вправді уже більшістю 2 голосів, але справедливо замічає Temps: «З шести голосами більшости годї дальше правити Францією!» Сеї думки є вже і Комб і для того зголосив ся вже він о відпустку і заповів через своїх повірників, що міністерство уступає. Лише через смерть матери президента речипосполитої проволікло ся рішенє міністерского пересиленя, а хоч Комб нераз при всіх недачах не дав ся виперти із свого становища, то сим разом буде зовсім інакше, але ще не пора подавати повний огляд нечасної діяльности сего міністерства.

Події останних часів були вельми невідрадні. Француский парламент не був вправді ніколи взірцем приличности, але таких галабурд, як минувшої суботи, давно вже там не бувало. Особливо на крайній лівниці поводили ся там як божевільні. Крик і вереск був такий, що оден другого не чув і не розумів, новий президент Друме не міг довести до ладу, а соціал-демократи тиснули ся наперед і кричали громадно: геть з міністерством! Парляментарне красномовство, яким Франция колись так визначала ся, не має давно вже визначених заступників. Комб мав коротко

промовляти, але говорив 2 години, однак він належить до сухих бесідників, не має полету, якого вимагають конечно Французи. В суботу якось зовсім не клеїла ся ему бесіда, а пятаванє всіх противників клерикалами і монархістами не викликало ніякого вражіня. А вже найгірше не сподобало ся, що він так легко збув приписувану ему систему доносів у війську. Зовсім природно отже, що у відповіді на се говорено лише про доноєчиків, вільномулярів ітп. Найзавзятійше промовляли невдоволені радикали, випоминаючи ему єго гріхи, всі єго далекоюяглі обіцянки не додержані. Сі люди знають, який є настрої в краю, они знають, що до виборів, до котрих почала ся вже агітація, треба буде подати поясненя, що в останних трех роках зроблено в палаті Бурбон. Они вертають тепер до своїх виборців з порожними руками: ні одна з внесених високопарних предлог не полагоджена, культурна боротьба тільки що почала ся, маринарка находить ся в дуже сумнім стані, не ліпше також з війском, а мороканьска справа грозить такою страшною запутаниною, якої не бажає собі велика більшість Франції. Особлиста нелюдянність і самоволя Комба чимало причинили ся до зростаючого невдоволеня. А вже до крайности довела справа доносів у війську. Можна сказати, що давно вже суспільність не була так роздратована, як тепер, коли правительством заведено у війську підслухуванє, підглядуванє і досліджуванє думок і переконань. То, що не могла спричинити управа Вальдек-Русса і Міллеранда, лиха господарка в маринарці, а також церковний спір і справа з монастирями, се осягнув Андре і Комб. Спершу вилетів міністер війни Андре, а те-

пер падає ціле міністерство. Нема вправді до сего на сповид великої конечности, міністерство Комба уступає нібито добровільно, оцінюючи з парляментарного становища справу лише поверховно; одначе в дійсности падає оно під моральним напором прилюдної думки, котрої не можна мало-важити.

Упадок міністерства Комба не доводить ще до повного проясненя положеня, позаяк зміна міністерства у Франції означає лише зміну осіб, але не зміну системи. Непримиримі радикали заявили виразно, що они поборюють лише методи, а не політичний напрям міністерства Комба. Все то отже може бути певним доказом, що на таких підвалинах оперта Франция не дає поруки тривкого ладу.

Грізні прояви в Росії.

Обильною темою найрізномродніших комбінацій і поголосок є справа йорданської стрілянини в Петербурзі. Російські часописи стверджують, що се був тільки випадок, заграничні твердять рішучо, що се був наперед уложений план атентату на царя. З однієї сторони бути може, що цензура наказала російським дневникам писати інакше, з другоїж замах, з гармати виглядає надто по опереточному.

Berliner Local Anzeiger доносить з Петербурга, що тамошні двірські круги є вельми застрашені оводінним випадком, який доказує, що революційний рух обняв вже армію і дійшов навіть до гвардійских полків, що їх дотепер уважано найвірнійшою підпорою престолоа. А хто знає, як строго в Росії контролюють видаванє острої амуніції, сей зрозуміє, що до

Л. Перец.

ДУША.

З жидівского жаргону.

(Конець).

XII.

Що з того, коли той учитель навіть сні собі легковажить і кинь з них в найліпше! Через зичливість до него, а радше єго дочки, Гітлі, я бажав вратувати його і повторив ему подрібно свій дивний сон. Пробіг! — він відповів, що сон то мара і не варто про него згадувати.

Доводив мені аргументами з біблії і талмуда зачерпненими, що сні то «полова, шишки і блощиці», я затикаю уха малими пальцями, щоби не чути тих єресей. Очевидно, я був пересвідчений, що він провав, що винесе жалібний вирок з перед суду Божого і, що треба його беречись, як морової зарази, позаяк він видко хоче погубити мою душу, молоду душу. Та ба! айчо з того. Не знаю, кілько равів обіцяв я собі, що всі ті єго єретичкі говореня повторю мамі, знаю однак, що сего ані разу не вчинив я.

За кожним разом, як отвирали ся мої уста до зради перед мамою, дізнавав я чувства, якби Гітля, схована за її плечима, простягала до мене свої піжні рученята, моргаючи великими очами і розказувала мені.

— Ні, ні, не повторяй, не зрадиш мойого

батька! А її очи мали більшу силу, ніж моя девочия.

Я чув, що не тільки в огонь або воду, але в само пекло скочив бим для неї. Наглядно я переконав ся, що через ню душа моя на затрату піде.

І щиро того жалував.

Мама і всі мої меламенти вірили св'ято, що заявлю великою зьвіздою на небосклоні Ізраїла, його св'ятих наук... а тимчасом?..

XIII.

Я позбув ся Зораха Щипа з його монструальним нігтем, але чи наиправду доля моя поліпшила ся?

Щіснайцятій рік вже рахували мені.

Свати не давали мамі спокую, а я звичаєм жидівских дітий стягав ще зі стола украдкой позістали вечером по «Суднім дни» недогарки воскових св'ічок, щоби їх потім гвєсти в хайдері під столом. Послугач біжницьї ненавидів мене за то зі всіх сил своїх, а своєю дорогою чєкали мене різки і звідки інде.

— На котрім місци читаємо? — запитав мене несподівано реб Йосель.

Не надумуючись, поклав я цілу руку на отвореній книзі талмуда, всі пять пальців з плястерком воску.

Реб Йосель поблід з гніву. Отворив шуфляду, виімив з неї тоненький шнурок і спутав ним обі руки, аж мені серце стиснуло ся. Але не о те ему йшло ще.

Встав, підступив до мітли, що стояла в куті і з зимною кровю ката, вибирив звільна і впривав мяжку, тоніську різку. Різкою тою окладав може якої пів години мої звязані руки. А мені час той здавав ся роком.

І чудо! муки ті видержав я зі стоїцкою покорою, не варікаючи, бо акуратно прийшло мені на думку, що то Господь св'їта зсилає на мене ті муки, щоби я навернув ся і — не ходив більше на науку до учителя-єретика.

Коли мої руки вже доволі напухли, а шкіру покрили синці, зложив реб Йосель різку і висказав сентенциовально:

— Досить, вже хіба не будеш більше мняв воску?..

Я однак мняв дальше.

Найбільшою моєю розкошию було вирабляти з того воску все, що тільки душа забажає. Я був гордий, що хоч тим довільно розпоряджую і є чийсь необмеженим паном.

І вимоделював я з воску людску голову, котра зараз змінилась в kota або миш, з якої гнучких боків виробив я відтак пару вірлиних крил і голову на двоє розділив, формуючи дві; його ті дві голови і два крила придались мені вкінци за початок до сплетеня почвірного колача..

Щиро кажучи, то й я сам був таким плястром воску, бо всі мене гнобили: реб Йосель, учитель, мати і кожда впрочім сильнійша від мене особа, а Гітля то топшила вже мене на смалець!..

заговору, який уложив замах на царя, не належали самі тільки воюки, але мусіли також належати і офіцери, а принайменше один з високих офіцерів, бо інакше воюки не могли би прийти в посіданя острого набою.

Перший батальон артилерії гвардії, який давав оності під час торжества Йордану сальви, оставав під командою капітана Давидова, який зараз після випадку відобрав собі жите. Крім него находили ся при тій батерії: штабскапітан Кашев, поручники гр. Кутайсов, Перепінов, Міхлер і Рот.

Батерія складала ся зі старих гармат, набиваних з переду(?). Всіх тих офіцерів арештовано і осаджено в Шліссельбурській кріпости. Після відомостей, наспілих з Петербурга до Лондону, мають в Петербурзі внаслідок оностійного замаху наступити надзвичайно сензацийні арештованя в найвищих сферах. В справу замаху має бути змішаних багато офіцерів з гвардійських полків. Деякі з офіцерів є споріднені з царем.

Петербуржська телеграфічна агенція перечить рішучо арештованя а тим менше самоубійство кап. Давидова, якого батерія давала сальви. Впрочім в донесеннях англійських дневників є багато суперечности і неможливости. Одні подають, що вистріл наступив картачою з батерії, другі, що з даху біржі рівночасно стріляв хтось з уставленої там картачевої гармати. Тимчасом картачі взагалі вийшли вже з ужитку в новочаснім вооруженю і хіба би хтось з музее міг витягнути картачу на дах біржі (!), а ще чуднійшою видаєсь звістка, що гармати батерії набивають ся з переду. Таких гармат шукати тепер хіба в Хінах. Щож до набойв гарматних, то тепер є тільки шрапнелі, які заосмотрені прирядом, який після наставленя приводить набій до вибуху під час лету на данім віддаленю. Однак віддаленя, в яким могла стояти батерія від місця йорданського водосвяття (після пляну Петербурга яких 300—500 кроків) є рішучо за мале для експлозвї шрапнелі і нема навіть такої низької скалі на его експлозуючім приладі. Гранат є так само наповнений вибуховою масою і відломкам стали, але експлодує через удар в твердий предмет. Ще і ся обставина заходить, що водосвяття відбувало ся на середині льоду при полонці, отже вибиті вікна зимової палати були високо понад головами товпи, тому не можна припустити, щоби той, що вибив вікна, мірив рівночасно в царя, стоячого над полонкою.

В сей спосіб справа йорданського випадку в Петербурзі остає ще завсїгда невиясненою, але в даній хвилі она подала так внутрішнім, як і внішнім противникам автократичного ладу в Росії пожадану нагоду зусильної агітації. В Петербурзі розкинено масами революційні від-

зви, які навязують до йорданської події і звизають населеня до революції. До того причиняють ся несупокої страйкуючих робітників. Депутация, зложена з 200 робітників, удала ся до всіх варштатів, фабрик і друкарень і вівзала всіх зайнятих там робітників залишити роботу, грозячи в противнім случаю насилем. Всі промислові заведеня в Петербурзі страйкують, друкарні будуть також замкнені. Вчора вечером мали відбутися робітничі збори в цілі уложеня постулятив. Нині збере ся міністерияльна рада, на якій западуть ухвали що до поведеня супротив заповідженої на неділю великої робітничої демонстрації. — Міністер просьвіти, якого проект шкільної реформи відкинено, подав ся до двісьї. Цар димісію прийняв. Цар виїхав з родиною до Царського Села, а всі доїзди замкнув кордон жандармерії.

Меморіял російських Поляків.

Від обнятя кн. Святополк-Мірским міністерства внутрішних справ, від коли то почато говорити про свободолобні реформи в Росії, сїдно між російськими Поляками велике оживленя в тім напрямі, щоби від російського уряду здобути для себе хотїй перші завдатки самоуправи. Не вчисляючи революційних агітацій польських соціялістів і демократів, також і умірювані круги польської суспільности почали натискати на опінію в тім напрямі, почали сходити ся і зїздити ся, — в чім не перешкоджував їм уряд, мимо сьвідомости — і укладати основи і услівя, на яких дали би ся заспокоїти національні посылугати російських Поляків. Один з таких меморіялів, уложений гр. Володиславом Тишкевичем і предложений ним міністроу кн. Святополк-Мірскому дня 23. грудня м. р. в Петербурзі, — набрав найзагальнійшого значіня, бо в тім меморіялі найшла ся наче та золота середина польських бажань, на яку згодили би ся і скрайні живля і яку підирали би всіма силами консервативні і лояльні польські круги. Меморіял зачинає ся ось яким представленем:

Теперішнє положеня Поляків в російській державі представляє незвичайний і болючий вид. Край, що є серцем польських земель, у всім прецінь, що підлягає завідуваню державних властей, обдирають постійно з цїх польскости і перебирають в позори зросійщеня. Корінно польске населеня Королівства, є позбавлене рідної мови так в науці, як в судах і урядах, а по части навіть до заведень публичної ужиточности до приватних і торговельних стоваришень заведено державний язык.

Се примусове примінюваня державної мови майже у всіх областях державного житя, найбо-

лючийше дає ся відчути особливо в области вихованя, де діти від наймолодших літ мусять укладати думки в чужій мові, через що пачать ся і деколи заникають їх спосібности; де школа, змагаюча до винародовленя, не осягаючи сеї цілі, викликає натомість звирідненя і де молодїж із шкідним для своїх характерів наслідком, виростає в атмосфері ненависти, брехні і облуди. Тож не диво, що населеня не горне ся до просьвіти, подаваної дітям в незрозумілім для них язиці. Така система безгранично марнує сили. І через те дїє ся, що число анальфabetів в Королівстві є величезне, що гамує ся розвій культури і що серед темних мас ширить ся здичіне обичаїв.

Католицке віроісповіданя, хотїй пануюче серед величезної маси населеня, дізнає ся з стороны правительства явного уполсїдженя. Досить навести ограничене духовної зверхности в обсаджуваню церковних посад і в самостійнім заряді семінарією, безнастанне ограничене католицкого духовенства, яке пр. під зглядом свободи рухів, є прямо виняте з під права і поставлене на рівні з особами, остаючими під поліційним доглядом, замкнене богато костелів в деяких місцевостях краю, закази будованя або відновленя сьвятинь, каплиць, хрестів і т. д. збороненя або утрудненя в сих місцевостях епископських візитацій і т. п. Рівночасно обсаючий при своїй вірі уніяцкий люд, зносить все моральний гнет, частинне відняте цивільних прав, а часто і полученя з нуждою вигнаня — словом тяжкі переслїдуваня, яким десятки тисячів родин підлягають єдино тому, що хотять витревати при вірі своїх батьків і не зрадити власного сумління.

Королівство має стародавню, своєрідну культуру і відвічну традицію публичного житя, а однак тепер населеню віднято найєстєвеннійші культурно-суспільні права і правні запоруки саморозвою.

При тім багато ріжнородних, виїмкових законів і розпоряджень, під поліційним кличком, „окремих місцевих відносин“ ще більше обмежають обсяг горожанських свобод і з явною кривдою для добра і безпечности одиниць, отвирає ся широке поле адміністраційній самоволї...

Гр. Тіса про немадярів.

Як кандидат міскольчиньського округу, де сходиться словацке населеня з руским, гр. Тіса виголосив промову на однім з будапештєнських бенкетів устроєних прихильниками правительства, в якій уважав відповідним, порушити квестію немадярських народностей в Угорщині. Найбільше говорив про Волохів, як найсьвідомійших національно, найрухливійших зміж угорських не-

XIV.

Міяли мене, як віск і боліло, бо боліло!

Знаменито памятаю, як мене се боліло, але все прецінь з мові вини, бо чому я тільки занімав ся душою.

Товариші докучали мені на кождім кроці. Прозвали мене «душником», а хоч се дуже недотепне прізвизце, то гризоти через него мав я немало.

Сиджу з похиленою головою, роздумую про кінець мойого житя, коли то вдасть ся вирвати з рук сатани, роблю обрахунок з власною душою, правлю їй мораль, клену... аж ту хтось дає мені нагло штовханця в ніс: «душник».

Бажаю забути на хвилю про всі гризоти, поглубляюсь в талмудичних загадках, по цілім сьвітї славних, відшукую анальоїї між неясним коментарем того питання «Тосфос» а незрозумілим епізодом з Маймонїдеса і долучую до них коментар епігона автора «Пней Єгошуа» з додатком его ровесника, автора «Тумім», стаю рівнодушний на цілий сьвіт окружаючий, не єстєвує для мене ані учитель, ані Гітля, ані душа, мазок занятий, прозябають в нїм початки гадки, от-от і щасливий помисл родить ся, пожаданий зворот висить вже на кінці языка — аж ту хтось вищить над моїм ухом: «душник».

— Навкруги грім гуде, чашка тріскає, пропав Маймонїдес, «Тосфос», «Пней Єгошуа» і «Тумім»; знов сумно указує ся мені сьвіт зі своїм нужденним інвентарем!

Молю ся, стоячи стопами тісно до себе пристаючими, серце моє тихо плаче, а очи повні сліз:

— Лічи нас Ти, Господи, то будем улїчені, благаю щиро і уважно, роздумуючи над тим, що не ходить мені, храни Боже, о тіло, але власне о душу вічну; — улїчи Боже сьвіта, вилїчи мою бідну, молоду душу!

А в тім: «ого, душник» — тикає мені хтось пальцем по під ніс; роздумованя розвіють ся сейчас.

Так ото зносив я терпіня днями і ночами.

XV.

Гітля тішила ся славою розумної дївчини, отець не інакше до неї звертав ся, як словами: «розумнице моя».

Сусідки говорили між собою, що мудра, як день і що, колиб тільки була рівно побожною як мудрою, то була би потїхою своєї матери небїжки в раю.

Моя мама хвалила єї також часто, що се дївча то ходячий розум, додаючи, що якби мясо ритуальнійше приладжувала, то собі вона — себто мати — не бажала би лучшої синової.

І одного разу я, не заставши учителя дома, а тільки саму одну Гітлю, постановив рішучо порадитись її в квестії душі.

Ноги підо мною тремтіли, руки кидались, серце дрожало, очи впаив в землю, як на горячїм вчинку зловлений злодій і голосом ледви чутним осьмілив ся я прошептати:

— Гітльо, говорять, що ти є розумна, скажи мені з ласки своєї, що се таке та душа?

Усьміхнулась і відказала:

— Далєбі, не знаю.

Але по хвилі личко єї посумніло, очи зайшли слезами.

— Пригадала я собі — сказала — що як небїжка мати жила, батько часто повторяв, що вона є його душею... так дуже любили ся!

Не памятаю вже, під яким вражїнем я був тоді, однак, вхопивши єї прожогом за руку, дрожачи на цілім тілі, зачитав я:

— Гітльо, чи хотїлаб ти бути моею душею?

Тихим, майже шепотом, румявіючи, промовила:

— Так!..

— І на кілька заводів щастя мені сприяло.

Насамперед Гітля була одиначкою, а я одинаком, а обоє сиротами, лекше проте було вмочи щось мені на мамі, а її на батьку, по друге учитель узбирав парусот лєвів посагу, котрі для мові мамі були дуже пожадані для її торговельних оборотів; по третє, що ніким неожидані почали кружити поговірки, впрочім цілком безпідставні, про мниму ересь, яка мене опутала, котрі однак стали причиною неохотного відвертаня від мене сватів в кількох партиях зі знатними родинами, а вже найбільше щасливий був я з того, що впав на розумну гадку ужити посередництва свахи, Ціпи, свахи з покликаня старої язї, для котрої значну квоту призначив

мадярів; однак те, що сказав до них і про них, відіє також до всіх загалом національностей, отже і до угорських Русинів.

„Не хочемо нікого мадаризувати — говорив гр. Тіса — не згоджує ся се з нашим поняттям про свободу, ані з поважанем для наших співгромадян. Нічо нам не шкодить, що Румуни, або Сербі з симпатією споглядають на свої національні держави, які граничать з нашою вітчизною. Уважаємо се зовсім природним, що сим державам они бажають найбільшого поведження, світлості, розширення границь. Сьмішністю є жадати від людей сего, що є против природи. Овсім, шануючи їх прикмети, добудемо їх прихильність, вчинимо їх громадянами, привязаними до держави. Ми повинні придбати їх привязане до Угорщини — се наш обов'язок, а взаємно їх обов'язком є лояльність. Які небудь і є їх чувства, — їх діла нехай будуть легальні. Більше держава не може від них вимагати“.

Такого справедливого слова з уст начальника угорського правительства, яке завжди відзначало ся безощадною мадарщиною, ніхто і ненадів ся. Однак непорозуміння жадного що до того не було, бо зараз же таки сам гр. Тіса виявив зовсім ясно в дальшій своїй промові, що се тільки гарні слова, а діла підуть їм насупе реч дальше дорогою кривд і гнету немадярських народів.

Коли іменно з загальних фраз перейшов краснорічливий прем'єр до конкретних справ, зараз виявилось ціле фарисейство єго ораторського питання: Розгляньте ся по цілім світі, панове, чи є друга держава, яка таку, як ми, дала би свободу національним меншостям? На чім жеж та національна свобода полягає? Школи є всюди чисто мадярські, а дотичного розпорядження, заявив гр. Тіса, не внесе і в нічім не змінить, бо мадярська школа зближить немадярів до угорської держави.

На доказ своєї національної толеранції підніє гр. Тіса справу фонду на пам'ятник волохського патріота Янку. „Закидають мені, що я заклав якийсь тайний договір з Волохами і на доказ подають, що я звернув їм сконфісковані гроші, які они межі собою зібрали на пам'ятник свого патріота Янку. Се були волоскі гроші, тож я признав, що можуть бути ужиті на волоскі цілі, які не мають політичної цілі. Отже я признав їх на школу дівчат в Семигороді“. Отже Волохам не можна на рідній землі, за власні гроші виставити пам'ятника своему патріоту, їм конфіскують гроші, а відтак не питаючись жертводавців, признають на зовсім иншу ціль — і се має бути доказом толеранції, якої нігде в світі нема деінде?...

Таких неконсеквенцій, нелогічностей не допустив ся був гр. Тіса ще ніколи до тепер. Єго навіть вороги уважали совісним і отвертим чоловіком і тому числили ся з єго словами. Своєю енуціяцією в справі немадярських народно-

був я — в разі здійсненя моїх намірів матримоніальних.

Мати моя мимо всього не могла перемочити ся і все мені шимрала над вухом, нарікаючи:

— Ой, слиби твій отець тепер воскрес і видів, з ким я одинака заручую, тоби зі стыду на другий день умер!

Насунула ся мінї тогди опять щаслива, рішучо хосенна гадка.

Знов я почав в ночі нібито зі сну ревіти, вдруге я був на тім світі і звідтам від батька приніс поклін для матери з заявою, що вибір мій є згідний з єго волею.

І вступив в мене новий дух, бо я посів мою душу — Гітлю.

XVII.

Від хвилі позисканя нової душі, я про стару цілковито забув.

А пригадала ся мені доперва нині, коли синок мій семилітний сьміло наблизивсь до мене, зручним скоком найшов ся на моїх колінах і закинувши на шию рученята, запитав жваво:

— Татку, а що то таке та душа?..

Бібрка, VI. 04.

Переказав

Ник. Ковальчук.

стий угорський прем'єр і кандидат на посла з немадярського комітату не вдоволив ані своїх виборців ані немадярських народів. Немадярські днівники піднесли в полеміці против єї промови покривджене немадярів виборчою ординацією і способом переведеня виборів, так що они майже не мають своїх послів, вказали на часті політичні процеси за дрібні, маловажні справи і поодинокі слова, на те, з якими трудностями приходить ся основувати бібліотеки, читальні, днівники і т. п., що в уряді проскрибована є всяка инша мова, крім мадярської — словом цілий арсенал мадаризаційної системи.

Колиж гр. Тіса своєю енуціяцією потроха може і заспокоїв мадяронів, то таки не вирвав жала з рук своїх опозиційних противників. Они похиснували ся нелогічністю промови гр. Тіси і виказуючи цілу єї дволичність, закидують прем'єрови брак відваги і отвертості, з якою повинен пописати ся шеф правительства і провідник більшості, яка хоче кинути ся під свої ноги не тільки опозицію, але і цілу Австрію.

Н О В И Н К И.

— Календар. В неділю: руско-кат. Полієвкта; римо-кат. Вікентія. — В понеділок: руско кат. Григорія Нисейск. римо-кат. Обр. П. Д. Марії.

— Для Львовян. В понеділок дня 23. с. м. по полудни відбуде ся в салі „Гвазди“ при ул. Францісканській представлене штуки „Вифлемський вертеп“, яку відіграють діти з „Рускої захоронки“. Заряд Захоронки, який займає ся сим представленем, постарав ся о ефектовні костюми для малих аматорів сцени та подбав о все, щоб світи і гра вийшли гладко Режисерно обняв один з учителів, що вже устроював подібні представлення. Ціни всупу: І-рядне крісло 1 К 50 с, ІІ-рядне 1 К, партер стоячий 60 с, а для учеників 30 с. Початок точно о 4. год. по полудни з огляду на дітей, для яких представлене головню устроює ся.

— Товариство „Основа“ слухачів львівської політехніки видало друком на 24 сторонах 8-ки історію свого заснованя і звіт діяльності дотеперішних виділів. В пролові зазначено вагу промислу злученого тісно з технікою, якого у нас нема, але початки на тій області вже слідні. На львівській політехніці збільшає ся постійно число слухачів Русинів, які в 1897 р. заснували своє товариство н. н. „Основа“. Перші загальні збори „Основи“ відбули ся 28. марца 1898 при участі 21 членів. Даліше пише ся в пролові: „Товариство „Основа“ хотіть під зглядом матеріальним не стоїть сильно, однак під зглядом просвітним стояло і стоїть на рівні з иншими товариствами академічними. Всюди, де потреба було спільної акції, „Основа“ не лишилась по заду, але йшла в одним ряді з тими, що підносили могучий протест против насильств і кривд нашого народа, як також ставала там, де треба було заманіфестувати співучасть в народних торжествах. З „Академічною Громадою“ утримувало наше товариство все зносини приязні, уряджувало нераз спільні концерти та вечериці і залагоджувало спільно багато инших справ. Дальші голови товариства з року на рік розширювали діяльність „Основи“ сотворюючи нові жерела доходів і піддержували жите духове серед членів. Балі „Основи“ записують ся в пам'яті нашої інтелігенції дуже симпатично, але жите тов. не ограничаєсь виключно на балі. Тов уряджує концерти, вечериці, відчити, наукові прогульки; взагалі відповідно до своїх сил старає ся стреміти до цілі, яку собі поставило при заснованю. Послідні часи наглядно доказують, що ґрунт, на яким „Основа“ стоїть, дає запоруку розвоєви товариства. Причиняють ся до того в великій мірі відносини товариські між членами і довіре до Виділу. Всі фази переходів, які товариство перебуло, тільки причинились до того, що „Основа“ скупляє що раз то більший ґіртток свідомих Українців-техніків і сьміло дивить ся в будуччину без огляду на те, що часть техніків перейшла до табору яничар нашого народа. „Основа“ зрозуміла, що жеде її тепер більша праця, але прьсвічує єї все головною ідеєю: сотворити промисловий елемент серед нашої суспільности, та піднести варід під зглядом економічним. В біжучім році показало ся, що запал до праці для добра товариства огорнув і наймолодших членів, котрі ледви переступили пороги політехніки. В товаристві заложено склеп з приборами рисунковими, щоб дати членам товариства добрі і дешеві, а зиски обернути на цілі товариства... „Основа“ не зійде ніколи зі шляху праці для здійсненя тих цілей, які собі поставила. Вона з певною вірою йти ме в будуччину, а нагородою для неї буде колись поліпшене матеріального та економічного положеня серед всіх верств нашої суспільности, через піднесенє промислу

і сотворенє продуктивної праці“. По сім вступі слідє хроніка „Основи“: Спис виділових, членів, звіти касові, бібліотеки та звіти кружків научного і співацкого, заснованих при товаристві.

— Красві запомоги. Красвий виділ уділив з квати призначеної соймом на запомоги для академічних товариств: „Академічній Громаді“ 300 К а „Основі“ 200 К.

— Пожарний „Сокол“ в Михайлівці, борцівського повіта, засновано на статутах львівського „Сокола“. Ц. к. намісництво вже затвердило статут.

— Віче буковинських Русинів. З Черновець доносять телеграфічно: Вчєра відбуло ся ту численне віче буковинських Русинів, скликанє рускими послами. Голова руского соймового клубу др. Смалъ-Стоцкий реферував про політичне положенє. Опісля пос. Н. Василько обговорював управу д-ра Кербера і заявив, що Русини бачать уздоровленє політичних відносин лише в поділі держави на національні області і в заведеню загального права голосованя. В парламенті Русини будуть противити ся всякій зміні регуляміну доти, поки не буде загального права виборчого. Пос. Пігуляк реферував церковні справи на Буковині. Віче ухвалило одводушно заяву довіря руским послам з Буковини до сойму і до державної ради, а в другій резолюції вібрані ухвалили, що поправу релігійної квестії на Буковині можна осягнути лише через поділ дієцезії на руску і румунську. Вікнці віче висловило бажанє, аби буковинські Русини йшли рука в руку з галицкими Русинами.

— Конкурс на лібретто Оперовий кружок „Львівського Бояна“ розписав конкурс на написанє лібретта до оперетки під отсими услівями: 1) Штука має заповнити цілий вечер. 2) Тему належить взяти з жита українського люду або інтелігенції. 3) Речинєць надсиланя творів кінчить ся з днем 1. червня 1905 включно. 4) Перша нагорода за найлучший твір виносить 100 К, друга 50 К. Рукониси належить ся надсилати на руки голови „оперового кружка“ Йосифа Доманика (Львів, Ринок 10). До конкурсної комісії будуть прошені: радник Наталь Вахнянин, проф. др. Кирило Студинський, о. Остап Ніжанковський, проф. Іван Копач та п. Олександр Бережницький.

— Вирок в процесі д-ра Трильовського і Войчука. Вчєра на ополудневій розправі промовляв по др. Олесницькім др. Лєзер, оборонець Войчука, а о 5½ год. вечером предсідатель трибуналу заповів, що вирок оголосить ся нині в полудне. При заповненій публікою салі предсідатель відчитав нині вирок, яким засуджує ся обжалованого д-ра Трильовського на шість тижнів звичайного арешту, за переступ §. 305 к. з. і §. 23. прас. зак. се є за захвалюванє каригідних вчинків (Кишинів, „бук є руским параграфом“ і висказ: „цїсар най собі забере жидів до Палестини а Поляків до Варшави“) і за недозволену кольпортажу брошур. Другого обжалованого, Войчука, засудив трибунал на три тижні строгого арешту за переступ §. 303, 305 і 491 к. з., між иншим за висьміванє урядів і Церкви. В мотивах предсідатель зазначив, що Войчук відсидів в слідчій вязниці 5 місяців, тому одержує таку низьку кару. Оба засуджені зголосили жалобу неважности.

— З залізниць. Північно-лімецький рух товаровий з Галичиною і Буковиною. Додаток до тарифи часть II, зшиток II. — З днем 1. січня 1905 входить в жите додаток III.

Галицко-буковинський рух товаровий з переладанєм на Лабу. — З днем 1. січня 1904 входить в жите додаток IV. до тарифи часть II.

Локальний рух особовий. Зниженє ціні їзди для сплавників. — З днем 1. січня 1905 змінє ся постанови тарифи часть II, уступ III. г. II. о пільгах в цінах їзди для сплавників в той спосіб, що сплавники, підчас отвореної плавби, платять за їзду залізницею з поворотом до їх місця замешканя а згл. занята за III. клєсу поїздів особових половину ціни III. клєси поїздів поспішних.

— Дрібні вісти. Коло Золочева кинула ся під поїзд 18-літна дівчина Стецівна з Колтона і згинула на місці. Причиною самоубійства мали бути домашні невзгоди. — Наслідком сніжних заметіль здержано рух поїздів на части шляху Коломия-Стефанівка. —

— Вчєрашнє число „Руслана“ було 5 им з черги сєго року, а не 6-им, як подано через ошибку.

— Переписка Адміністрації. ВПр. о. др. В. Лев. в Сок. Заплачено до 14. н. ст. лютого 1905. — ВПр. о. Д. Ш. в Морш. Заплачено за X і XI а не за XI і XII.

— За стінний календар Р. Тов. педаґ. прислали нам: ВПр. о. Мих. Дєров. в Топ. 1 К; ВПов. Т. Рєв. у Льв. 30 с; ВПр. о. Ів. Коц. в Тисьм. 30 с; ВПов. С. Струм. в Скваряві 1 К; ВПр. о. Клим. Рос. в Хут. 1 К.

— Для Р. Тов. педаґ. у Львові прислали нам: ВПр. о. Мих. Дєрович з Топорова 1 К.

— На будову руского театру прислав нам ВПр. о. Ів. Любєвич з Острова к. Терн. 4 К.

— Для Акад. кухні зложив у нас ВПр. о. Ів. Любєвич з Острова к. Терн. 3 К.

— Для бідних учеників з нагоди Нового року прислав на наші руки ВПр. о. Лук. Січинський з Мшани 10 К, які призначаємо на тов-о „Руслан“, що опікує ся убогими учениками.
— Для „Просвіти“ прислав ВПр. о. Ів. Люболич з Острова к. Терн. 3 К.

Всячина.

— Австрія купує острів. З Відня доносять, що міністер заграничних справ гр. Голуховський старає ся набути від Голяндії острів Анамбає в сундайській групі. Австрія має на тім острові заложити торговельну стацию межі Сінгапоре а Гонконгом.

— Убийство. Зі Снятина пишуть нам: Давні часи вернули ся, коли в ночі небезпечно було перейти через сусідні села Микулинці і Будилів, бо розбишакі ватаги мордували, хто попав в їх руки. В ночі на Маланку вертали Юрко і Никола Блудики, два брата кушнірі-полатайки з сусіднього села Потічок, домів і переходили через Микулинці. На дорозі напало на них вісім мвукинецьких парубків і буками убили Юрка Блудика на смерть а его брата Николу так поранили, що мабуть жити не буде. Розбишаків вислідили жандарми в чотири дни пізніше і арештували всіх. Є вими: Н. Григорчук Івана, В. Кіцул Никола, П. Романюк Янка, В. Лазаренко Матія, В. Мартин Михайла, Ів. Курилюк Василя, Ів. Григорчук Грицька всі з Микулинець і Гр. Руданець Михайла з Задубровець.

Посмертні оповістки.

— О. Диониз Кучинський, священик-ювілят, вислужений канцлер львівської митрополичої консисторії, упокоїв ся в Сасові дня 19. с. м. в 83. році жити а в 60. р. священицтва. В. в. п!

Телеграми

з дня 21. січня.

Будапешт. Бувший президент угорского набинету гр. Сапари помер вчера в Абазії.

Петербург. Депутация шляхти мвнської губ. була у міністра внутрішних справ і вручила ему петицію, в якій жадає рівних прав для всіх народів і клас в Росії. Міністер відповів, що та справа вже рішена.

Льондон. Бюро Райтера доносить, що на північ від Пенан (остров коло Індий заангесових) бачено чотири великі военні кораблі. Чиї се були кораблі, не знати.

Берлин. Local Anzeiger доносить, що в урядових кругах в Петербурзі оповідають, намов би який анархіст перебрав ся за артилеристи і набив гармату картачами, почім незамічений утік.

Господарські, промислові і торговельні вісти.

Рахунок Красого Товариства кредитового урядників і священиків, стоваришени зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, за місяць грудень 1904.

I. Стан довжний:

1) Уділи членів	24.156 К 81 с.
2) Фонд резервовий	2.002 „ 40 „
3) Вкладки щадничі	
а) стан на початку	
місяця	К 92.184 с. 94
б) вложено в	
грудни	„ 9.472 „ 96
разом	К 101.657 с. 90
в) внято в	
грудни	К 3.323 „ 11
Позостає з кінцем місяця	98.334 К 79 с.
4) Сальдо побраних процентів	4.911 „ 58 „
5) З рахунку ріжних сторін	348 „ 99 „
6) Невіднята дивиденда	310 „ 50 „
7) Кредит банковий	7.000 „ — „
8) Позичка в гал. фондї провінац.	25.000 „ — „
Сума	162.065 К 07 с.

II. Стан чинний.

1) Позички, уділені на скрипти і векслі:	
а) стан на початку	
місяця	К 141.516 с. 19
б) уділено в	
грудни	„ 12.925 „ —
разом	К 154.441 с. 19
в) сплачено в	
грудни	„ 4.646 „ 79
Стан з кінц. місяця	150.294 К 40 с.

2) В щадницї почт. (оборот чековий)	396 „ 44 „
3) Льокації в товариствах кред. і банках	6.562 „ 29 „
4) З рахунку коштів спору	92 „ 10 „
5) Движимости	702 „ 00 „
6) Кошти заснованя	100 „ 00 „
7) „ адміністрації	2785 „ 91 „
8) Готівка в касі з д. 31. грудня 1904	1131 „ 93 „
Сума	162.065 К 07 с.

Членів прибуло 28, убуло 0, остає з кінцем грудня 1904 всіх членів 514 з 619 декларованими уділами в сумі К 30.950. Уділ членський 50 кор. платний також ратами; вписове 2 К. Товариство приймає вкладки щадничі на 4 1/2%, позички уділяє на 7%. Також посередничить Товариство в заключуваню обезпечень на житє всякого рода і уділяє дотичних інформацій безплатно.

Львів дня 31. грудня 1904.

Дирекция.

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.
від 16. до 31. січня 1904.
Нова сензаційна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлєне. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що пятниці High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З куплєним білєтом на фотелі, льожі і І-рядні крісла можна іхати даром на представлєне омнібусами Кольосею, які ждуть коло Відєньської каварні.

Стация почтова телегр. і зєлїзн. Unterthemenau. Річний оборот поверх 3.000 вагонів.

Унтертеменауска фабрика виробів з глини ІВАНА князя ЛІХТЕНШТАЙНА
в Unterthemenau bei Lundenburg, поручає: гарні глини кафелєві всякого рода і витривалости на хідники, двірці, стайні, подвіра і т. п., дальше плити мозаїкові в тисячах десєнів від найпростійшого до найбогатшого виконаня (рїча продукция 15 мільонів плит) для церков, шкіл, фабрик і т. д., подвійно поливані камінні рури, комины, ремізові рури, поливані цєгли (сухопрасовані з найвищою витривалостию для пильових будівель, мокро прасовані для будови каналів), плити до викладаня стін і фасад, блискучі плити, дахівня всякого рода, натуральної краски і поливані у всіх барвах, рури до дренаваня, кафелі до печий. Ілюстровані цїнники даром і оплатно. Число робітників 700.

89 (20—48)

ХРИСТИЯНЬСКИЙ КАЛЕНДАР МІСІОНАРЯ на 1905 рік
коштує лише 50 сот., а з почтовою пересилкою 60 сот. Зміст богатий, ілюстрації гарні. При закупнї більше примірників вельми значний опуст. Висилає лише за готівку: *Видавництво Чина св. Василя В. в Жовкві.*

122(5—10)

ДО КАНАДИ

як і до всіх других заморских земель переправляє **НАЙДЕШЕВШЕ** повсюди знакома фірма:
V. KARLSBERG
HAMBURG, Ferdinandstrasse 15.
Поки хто шифарту купить, нехай порівнає мої ціни з цінами агентів корабельних.

122(5—10)

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТИ, ЗБИЖЕ І ПАШУ
против огневих шкід
в одинокім рускім Товаристві асекураційнім
„ДНІСТЕР“
ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаїмности членів, то значить, звертає членам щорічну чисту надвижку. Звороти виносили за р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор. т. є 8%.

ШКОДИ ліквідує ДНІСТЕР скоро при участі місцевих членів і делегатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на суму 4.161.669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. виносять 1.013.691 кор. і уміщені в цупільярних цїнних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк краввий і каси ощадности.

АГЕНЦІЇ ДНІСТРА находять ся у всіх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через агента; ДНІСТЕР уділяє агенції господарям, де єще на більший округ нема агенції. Агенти заробили вже 537.815 кор. провізії.

НА ЖИТЄ треба обезпечити ся через ДНІСТЕР в Товаристві краківскім; власпу провізїю від таких обезпечень дає ДНІСТЕР на рускі добродійні цїли; тому на житє обезпечайте ся тільки через ДНІСТЕР.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“
у Львові, ринок 10, в домі „Просвіти“.